

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a cincea

CAUZA VASILIIY IVASHCHENKO ÎMPOTRIVA UCRAINEI

(Cererea nr. 760/03)

Hotărâre

Strasbourg

26 iulie 2012

Definitivă

26/10/2012

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § pct. 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Vasiliy Ivashchenko împotriva Ucrainei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a cincea), reunită într-o cameră compusă din Dean Spielmann, *președinte*, Mark Villiger, Karel Jungwiert, Boštjan M. Zupančič, Ganna Yudkivska, Angelika Nußberger, André Potocki, *judcători*, și Stephen Phillips, *grefier adjunct de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 3 iulie 2012,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

Procedura

1. La originea cauzei se află cererea nr. 760/03 îndreptată împotriva Ucrainei, prin care un resortisant al acestui stat, Vasiliy Nikolayevich Ivashchenko („reclamantul”), a sesizat Curtea la 23 noiembrie 2002 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul ucrainean („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, Nazar Kulchytskyy, din cadrul Ministerului Justiției.

3. La 10 ianuarie 2007, președintele Secției a cincea a hotărât să comunice Guvernului cererea. La 12 decembrie 2007, președintele secției a hotărât, de asemenea, să comunice Guvernului plângerea reclamantului în baza art. 34 din Convenție, și anume faptul că scrisorile lui adresate Curții nu au fost expediate.

4. După ce a examinat cererea reclamantului pentru desfășurarea unei ședințe publice, Camera a hotărât că, în temeiul art. 54 § 3 din Regulamentul Curții, acest lucru nu este necesar în cauză.

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

5. Reclamantul s-a născut în 1961. În prezent, aceasta execută pedeapsa cu închisoarea în Iziaslav, aflată în regiunea Hmelnițki.

A. Arestarea reclamantului

6. La 12 aprilie 1998, un agent de poliție a fost omorât, iar un alt agent de poliție a fost rănit grav de un grup de persoane înarmate. În aceeași zi, poliția a oprit o mașină, al cărei șofer a declarat că a lăsat trei persoane, prezumtiv autori ai acestei infracțiuni, la câteva sute de metri distanță, într-un câmp. Imediat după acest lucru, patru agenți de poliție au început să caute suspecții. Aceștia au văzut trei persoane, incluzând reclamantul, traversând câmpul. Agenții de poliție au tras câteva focuri de armă în aer și le-au ordonat acestora să se culce la pământ.

7. Conform reclamantului, cu toții au ascultat ordinele poliției. Apoi, polițiștii s-au apropiat de ei și au început să îi bată, atât pe reclamant, cât și pe ceilalți doi. Reclamantul a fost bătut și lovit în cap, în piept, rinichi și stomac, iar în urma acestor lovituri și-a pierdut cunoștința. Reclamantul a declarat că polițiștii i-au străpuns obrazul cu un ac și i-au ars mâna dreaptă cu o brichetă, sugerând că au făcut aceste lucruri pentru a se trezi.

8. Conform declarațiilor scrise ale agenților de poliție prezentate de Guvern, deși reclamantul și ceilalți suspecți au aruncat armele, aceștia au refuzat, cu toate acestea, să asculte de ordinele agenților și „s-au opus arestării, folosind forța fizică”. Prin urmare, aceștia din urmă au folosit „tehnici de confruntare nearmată”, punând suspecții la pământ și imobilizându-i cu cătușe.

9. Câteva ore mai târziu, reclamantul a fost transportat la secția medicală a locului de detenție din Cerkasî (*слідчий ізолятор* – „SIZO”), unde și-a recăpătat cunoștința.

10. A fost examinat de un medic care a observat un număr de leziuni și vânătăi pe capul și corpul lui, inclusiv o rană și un hematom la frunte și hematoame la umărul stâng, piept și coapsa dreaptă. Conform raportului medical, întocmit de medic, reclamantul prezenta câteva umflături pe degete care, potrivit reclamantului, erau rezultatul arderii cu bricheta de către polițiști. Medicul a cusut rana de pe frunte a reclamantului, i-a prescris un calmant și i-a sugerat să îl vadă un medic neurolog. Conform fișei medicale, radiografia regiunii pieptului reclamantului nu a arătat fracturi de coaste.

11. Potrivit reclamantului, medicul nu a notat în fișa medicală toate rănilor lui. Spre exemplu, nu au fost evidențiate fracturile de coaste și la două degete de la mâna dreaptă pentru că nu a fost realizată nici o radiografie.

12. În următoarea zi, un expert medical l-a examinat pe reclamant și a observat că rănilor sale erau minore.

13. Pe parcursul cercetării penale, reclamantul s-a plâns, de relele tratamente aplicate de către poliție, diferitelor autorități publice, inclusiv parchetului.

14. Prin rezoluțiile procurorilor din 21 august 1998 și din 25 ianuarie 1999, s-a decis neînceperea urmăririi penale față de agenții de poliție, reținându-se că aceștia au acționat, în timpul arestării, în limitele legii. Această constatare s-a întemeiat pe baza declarațiilor agenților de poliție și pe documentele medicale ale reclamantului (supra, pct. 8-11). Reclamantul nu a contestat în instanță deciziile procurorilor.

15. Acesta s-a plâns din nou de rele tratamente în fața Curții de Apel Cerkasî și Curții Supreme, plângeri care i-au fost respinse ca nefondate (infra, pct. 30 și 39).

B. Urmărirea penală și procesul reclamantului

16. La 13 aprilie 1998, reclamantul, aflat în arestul SIZO, a fost investigat de către organele de anchetă. Acestea l-au informat că este suspectat de furt calificat și crimă, infracțiuni comise la 12 aprilie 1998, și i-au explicat reclamantului drepturile și garanțiile sale procedurale, inclusiv dreptul la asistență juridică și dreptul de a păstra tăcerea. Declarațiile au fost semnate de reclamant, organul de anchetă și un avocat, dl. B., care, conform Guvernului, a fost de asemenea prezent în timpul interogatoriului reclamantului. Avocatul a fost numit din oficiu pentru a îl reprezenta pe reclamant în procedură.

17. Reclamantul a mai declarat că își exprimă dorința de a fi reprezentat de un alt avocat, dl. T., dar dacă acesta din urmă ar refuza să îl reprezinte, reclamantul ar fi de acord să fie reprezentat de dl. B. În declarații, reclamantul a subliniat că afirmația a fost făcută în prezența dlui B. În consecință, reclamantul a refuzat să fie interogat în ziua respectivă. În timpul interogatoriilor ulterioare, inclusiv în fața instanței, reclamantul a negat că ar fi săvârșit infracțiunile de care este acuzat.

18. În cererea sa adresată Curții, reclamantul a afirmat că dl. B. a participat la procedură la cererea soției lui, care a plătit onorariile avocatului. Reclamantul a susținut, de asemenea, că avocatul nu a fost prezent la SIZO la data de 13 aprilie 1998 și că a semnat documentele la o dată ulterioară. Reclamantul a prezentat scrisori ale administrației SIZO la 16 iunie 2004, conform cărora, în faza urmăririi penale, avocații nu l-au vizitat pe reclamant la SIZO și că acesta din urmă a părăsit arestul o singură dată, pentru a fi supus unei examinări psihiatrice, la data 12 august 1998.

19. La 14 aprilie 1998, procurorii i-au solicitat dlui T. să-l reprezinte pe reclamant. Cum avocatul respectiv a refuzat să participe la procedură, dl. B. a continuat să îl reprezinte pe reclamant.

20. Conform probelor prezentate de Guvern, dl. B. a participat la cercetarea penală, inclusiv interogarea reclamantului, care a avut loc la SIZO, la 21 aprilie 1998 și 10 ianuarie 1999, a studiat materialele cazului, a luat parte la audieri în fața instanței, a prezentat concluzii scrise și orale și a formulat recurs, contestând condamnarea reclamantului. Audierile la care avocatul nu a participat au fost amânate de către instanță.

21. Reclamantul a susținut că nu a comunicat cu dl. B. de-a lungul întregii perioade de anchetă și nu i-a fost permis să corespundeze cu nimeni din afara SIZO. Conform organelor de anchetă, reclamantului i s-a comunicat că nu este posibil să își vadă avocatul înainte de proces. Reclamantul și-a întâlnit avocatul pentru prima dată la începutul procesului.

22. La 21 aprilie 1998, reclamantul a fost acuzat de furt calificat, omor și vătămare corporală.

23. În martie 1999, cercetarea penală s-a încheiat. Reclamantului și dlui B. le-au fost prezentate elementele dosarului de urmărire penală. Reclamantul a solicitat studierea dosarului fără avocat, pretinzând că anchetatorul i-a cerut acest lucru, promițându-i-se că i se va permite să se întâlnească cu fratele său.

24. În ianuarie 2000, reclamantul a terminat de studiat probele aflate la dosar și, în martie 2000, instanța penală din Cerkasî a început examinarea cauzei în primă instanță.

25. În timpul procesului, reclamantul a formulat câteva cereri pentru a îl determina pe dl. B. să se retragă, afirmând că nu are nevoie de avocat. Deși instanța a înaintat câteva cereri baroului local, solicitând numirea unui alt avocat pentru reclamant, nu a fost găsit nici un înlocuitor. Instanța a sugerat reclamantului să își găsească el însuși avocat, însă acest lucru nu s-a întâmplat. Prin scrisoarea din 15 septembrie 2000, președintele Curții de Apel Cerkasî l-a informat pe directorul-general adjunct al Ministerului de Justiție de faptul că, având în vedere gravitatea capetelor de acuzare, refuzul reclamantului și al coînculpaților de a fi reprezentați

legal a determinat o întârziere de 3 luni a procesului care nu se poate desfășura fără participarea unui avocat. De asemenea, s-a reținut faptul că reclamantii au formulat numeroase cereri de procedură, inclusiv cereri pentru reprezentarea lor de către Ministerul de Justiție și declinarea de competență în favoarea Curții Supreme, lucru ce a evidențiat că aceștia încercau de fapt să prelungească procedura.

26. Înainte de proces, reclamantul a contestat acuzațiile ce i s-au adus și a pretins că mărturiile coinalpaților săi ce confirmau implicarea acestora și a reclamantului în fapte de natură penală au fost obținute în urma presiunilor fizice și psihice ale poliției. De asemenea, reclamantul a formulat o cerere pentru înregistrarea audio-video a ședințelor de judecată, dar a fost respinsă.

27. Coinalpații au făcut, în fața instanței, plângeri similare și au negat declarațiile date în faza cercetării penale.

28. La 28 ianuarie 2002, Curtea de Apel Cerkasî l-a găsit pe reclamant vinovat de furt calificat, omor și vătămare corporală. Reclamantul a fost condamnat la închisoare pe viață. Instanța și-a întemeiat hotărârea pe declarațiile a aproximativ 30 de martori și victime ale infracțiunilor, parțial pe declarațiile coinalpaților reclamantului din timpul cercetării penale și, de asemenea, pe concluziile experților în medicină legală, balistică și alte domenii. De asemenea, instanța a ținut cont de faptul că, în timpul perchezițiilor la casele inculpaților, poliția a găsit numeroase obiecte ce au aparținut victimelor infracțiunilor.

29. Instanța a soluționat și acuzațiile inculpaților, aceștia declarând că au fost torturați de poliție în timpul cercetării penale cu scopul de a le obține mărturiile. Au fost audiate organele de anchetă și agenții de poliție implicați și s-a concluzionat că aceste acuzații au fost nejustificate. De asemenea, instanța a reținut că inculpații, cu excepția reclamantului, au dat declarațiile în fața organelor de anchetă în prezența avocaților lor. Coinalpații nu s-au plâns de rele tratamente aplicate de autorități. Prin urmare, instanța nu a găsit nici un motiv prin care să nu-și întemeieze raționamentul pe aceste declarații.

30. În ceea ce privește reclamantul, instanța a observat că acesta nu și-a recunoscut vina în nici un stadiu al procedurii și nu a existat nicio dovadă că ar fi fost forțat să procedeze astfel. După audierea agenților de poliție care l-au arestat pe reclamant la 12 aprilie 1998 și a unuia din ofițerii din administrația SIZO Cerkasî, instanța a observat faptul că reclamantul a fost rănit în timpul arestării sale, dar că nu au existat probe ale faptului că acesta ar fi fost supus unor rele tratamente în timpul detenției sale ulterioare.

31. La 12 și 27 februarie 2002, reclamantul și dl. B. au depus cereri separate de recurs, contestând reținerea faptelor de către prima instanță. De asemenea, reclamantul s-a plâns de faptul că prima instanță nu a examinat plângerile inculpaților, și anume că „nu li s-a dat posibilitatea să aibă și să se întâlnească cu un avocat înaintea primului lor interogatoriu” și că instanța nu le-a permis avocaților inculpaților să îi viziteze în arest. De asemenea, reclamantul a făcut referință la relele tratamente aplicate la 12 aprilie 1998 și a pretins că declarațiile coinalpaților au fost obținute în urma presiunilor fizice și psihice ale agenților de poliție.

32. Între timp, la 7 februarie 2002, reclamantul și unul din coinalpați au încheiat un acord cu dl. Br. ca acesta din urmă să îi apere pe durata procesului.

33. La 10 februarie 2002, reclamantul a cerut curții de apel să permită dlui Br. să participe la proces în calitate de avocat al apărării.

34. La 20 februarie 2002, instanța l-a informat pe reclamant că nu are competență pentru a soluționa această problemă.

35. La 11 martie 2002, dl. Br. s-a plâns Președintelui Curții Supreme de refuzul Curții de Apel Cerkasî de a îi permite să acționeze în calitate de avocat al reclamantului și al coinalpaților săi. De asemenea, dl. Br. a solicitat să îi fie permis accesul la probele aflate la dosar pentru a putea să pregătească recursul în numele reclamantului și al coinalpaților săi și să îi fie acordată permisiunea de a îi vizita la SIZO. Curtea Supremă nu a dat nici un răspuns cererilor dlui Br.

36. La 21 mai 2002, reclamantul a trimis Curții Supreme un recurs modificat în care se plângea de refuzul Curții de Apel Cerkasî de a îi permite dlui Br. să acționeze în calitate de avocat al apărării.

37. Prin scrisoarea din 4 iunie 2002, Curtea de Apel Cerkasî l-a informat pe reclamant, pe coinculpatul său și pe dl Br., că acesta din urmă nu ar putea să reprezinte doi reclamanți în același timp pentru că au prezentat argumente contradictorii privind circumstanțele cauzei. În special, reclamantul a afirmat că el nu a fost prezent la locul uneia dintre fapte, iar coinculpatul său a confirmat că reclamantul a fost acolo.

38. De asemenea, instanța a constatat că dl. Br. nu avea licență de avocat și nu a demonstrat, potrivit dreptului intern, că ar putea participa în calitate de avocat al apărării într-un proces penal. De asemenea, instanța a reiterat că dl. Br. ar fi trebuit să ceară Curții Supreme să îi acorde permisiunea pentru a participa la procedura de recurs, din moment ce prima instanță, care deja se pronunțase în cauză, nu era competentă să decidă în această privință.

39. Curtea Supremă a dezbătut recursul la ședința de judecată din 9 iulie 2002. Potrivit reclamantului, dlui Br. i s-a permis să participe la ședință în numele acestuia. Reclamantul, coinculpății săi și avocații acestora au fost prezenți. Curtea Supremă a respins recursul formulat de reclamant și de dl. B. De asemenea, Curtea Supremă a menținut soluția Curții de Apel Cerkasî în ceea ce privește acuzațiile reclamaților privind relele tratamente aplicate acestora în faza cercetării penale.

40. Conform susținerilor reclamantului, dlui Br. nu i s-a dat posibilitatea să studieze probele aflate la dosar sau să se întâlnească cu reclamantul înainte de ședința de judecată în fața Curții Supreme.

C. Cererea adresată Curții

41. La 23 noiembrie 2002, reclamantul a introdus prezenta cerere pe rolul Curții.

42. La 22 aprilie 2004, acesta a solicitat Curții de Apel Cerkasî să îi elibereze copii ale rapoartelor medicale întocmite după examinarea sa în arest și ale încheierii curții de apel privind cererea de înregistrare audio-video a procesului, documente pe care intenționa să le prezinte Curții pentru a își fundamenta cererea.

43. Prin scrisoarea din 28 mai 2004, președintele adjunct al Curții de Apel Cerkasî l-a informat pe reclamant că cererea i-a fost refuzată cu motivul că, printre atribuțiile acestei instanțe, nu se număra și aceea de a multiplica documente. S-a menționat, de asemenea, că nu existau fonduri în bugetul instanței alocate unor asemenea scopuri.

44. La 21 iunie 2004, reclamantul a formulat o plângere în fața Judecătoriei Prydniprovskyy din Cerkasî împotriva președintelui adjunct al Curții de Apel Cerkasî pentru refuzul eliberării de copii ale actelor aflate la dosar. În plângere, reclamantul a afirmat că avea nevoie de aceste documente pentru a le prezenta Curții. De asemenea, a solicitat despăgubiri pentru pretinsul prejudiciu cauzat de refuzul de a i se furniza documentele respective.

45. La 25 iunie 2004, Judecătoria Prydniprovskyy și-a declinat competența privind plângerea reclamantului. Instanța a susținut că, conform dreptului ucrainean, judecătoria care acționează în calitatea lor oficială se bucură de imunitate într-un proces penal.

46. La 8 iulie 2004, reclamantul a introdus recurs împotriva deciziei pronunțate la 25 iunie 2004.

47. Prin încheierea din 15 iulie 2004, aceeași instanță a acordat un termen reclamantului pentru corectarea erorilor materiale din cererea de recurs. S-a reținut că recursul reclamantului ar fi trebuit să fie dactilografiat și ar fi trebuit să conțină informații referitoare la părțile la procedură, în special numele și adresa acestora.

48. La 26 iulie 2004, reclamantul a formulat o nouă cerere de recurs. De asemenea, reclamantul a atașat o observație, emisă de administrația SIZO, afirmând că, potrivit legii, deținuții nu au posibilitatea să dactilografieze vreun act.

49. În aceeași zi, Judecătoria Prydniprovskyy a refuzat să accepte cererea de recurs a reclamantului pe motiv că nu a îndeplinit cerințele prevăzute în încheierea din 26 iulie 2004. Nu există nici o informație referitoare la rezultatul recursului.

50. Prin scrisoarea din 28 iunie 2004, Curtea a cerut reclamantului să prezinte copii ale cererii de recurs împotriva hotărârii din 28 ianuarie 2002 și ale cererilor sale de asistență juridică.

51. La 19 iulie 2004, reclamantul a solicitat Președintelui Curții de Apel Cerkasî o copie de pe cererea sa de recurs și copii ale documentelor pe care le solicitase deja în scrisoarea din 22 aprilie 2004. Reclamantul a făcut referire la scrisoarea trimisă Curții, dar nu a atașat o copie a acesteia.

52. La 4 august 2004, președintele Curții de Apel Cerkasî a respins cererea reclamantului în baza aceluiași motive ca și în cazul scrisorii din 28 mai 2004. Președintele curții de apel a afirmat că, în cazul în care este necesar, Curtea ar putea să ceară autorităților statului să elibereze copii ale documentelor respective.

53. Cererile suplimentare ale reclamantului de a i se elibera copii ale documentelor aflate la dosar au fost, de asemenea, respinse.

54. În aprilie 2007, Guvernul a prezentat, la cererea Curții, copii ale diferitelor documente din procesul penal al reclamantului, inclusiv cererea de recurs și acte privind asistența juridică din faza procedurii interne.

55. În iulie și octombrie 2007, Curtea a primit câteva scrisori trimise de la adresa fratelui reclamantului. În aceste scrisori, reclamantul a pretins că i-a fost blocată, de către Guvern, corespondența adresată Curții. Reclamantul a afirmat, în special, că, la 10, 14, 17 și 23 mai, și, de asemenea, la 9 și 15 iulie 2007, a înmănat observațiile referitoare la admisibilitatea și fondul cauzei, cererea pentru reparație echitabilă, propunerea unei soluționări amiabile și câteva informații suplimentare personalului penitenciarului unde a fost transferat din arestul SIZO în 2005, pentru ca acestea să fie trimise Curții. Reclamantul a prezentat o copie a actului din 4 octombrie 2007, în care autoritățile au confirmat faptul că au expediat corespondența reclamantului adresată Curții la datele sus-menționate. Totuși, Curtea nu a primit niciodată scrisorile reclamantului.

56. Conform Guvernului, scrisorile în litigiu au fost trimise de îndată Curții. Personalul penitenciarului nu este răspunzător pentru faptul că acestea nu au ajuns.

57. În decembrie 2007, reclamantul s-a plâns Procurorului general și Judecătoriei Izyaslav, susținând blocarea corespondenței sale. Plângerile au fost soluționate de Parchet și de serviciul poștal. Parchetul i-a răspuns reclamantului că scrisorile sale au fost expediate în mod corespunzător de către personalul penitenciarului. De asemenea, s-a constatat că nu a fost posibil să se verifice dacă serviciul poștal a primit și a expediat scrisorile reclamantului, atât timp cât nu au fost trimise recomandate. Acest lucru a fost confirmat de serviciul poștal.

58. Prin scrisoarea din 1 iulie 2009, vicepreședintele Curții Cerkasî a respins o altă cerere a reclamantului prin care solicita copii ale actelor aflate la dosar. În scrisoare era, de asemenea, subliniat faptul că reclamantul avea dreptul să își angajeze un avocat, în temeiul alin. (2) al art. 8 din Codul de executare a pedepselor sau să desemneze un reprezentant dintre rudele apropiate. Reclamantul a fost informat că reprezentantului său i se va oferi posibilitatea să studieze dosarul și să facă notițe.

II. Dreptul intern și internațional relevant

59. Dispozițiile relevante ale legislației interne și cele ale Recomandării Rec (2006)2 a Comitetului de Miniștri al statelor membre cu privire la regulile europene pentru penitenciare, rezumate și citate în hotărârea în cazul *Naydyon împotriva Ucrainei* (nr. 16474/03, pct. 35-38 și 41-42, octombrie 2010), se referă, în special, la eșecul autorităților de a oferi reclamantului posibilitatea de a obține copii ale actelor necesare pentru cererea lui adresată Curții.

60. În contextul punerii în executare a hotărârii Curții în cauza *Naydyon*, în septembrie 2011, guvernul ucrainean a prezentat Comitetului de Miniștri un plan de acțiune privind măsurile ce trebuie luate pentru respectarea hotărârii. Un fragment din planul de acțiune referitor la măsurile generale se citește după cum urmează:

„1. Publicarea și diseminarea hotărârii
Rezumatul hotărârii a fost publicat în Monitorul Oficial [Uriadovy Kurier], nr. 28 din 15 [februarie] 2011.

Prin scrisorile din 22 martie 2011, notele explicative la concluziile Curții în hotărârea menționată anterior au fost trimise Curții Supreme din Ucraina, Înaltei Curți a Ucrainei pentru Cauze Penale și Civile, Curții de Apel Donetsk, Parchetului General și Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Mai mult, concluziile instanței din hotărârea menționată au fost incluse în motivarea adresată Cabinetului de Miniștri din Ucraina privind executarea hotărârilor CEDO (martie 2011). Cabinetul de Miniștri din Ucraina a cerut autorităților competente să ia măsuri pentru a remedia încălcarea constatată cu scopul de a evita încălcări similare și să aducă practicile în conformitate cu cerințelor Convenției.

2. Măsuri legislative

Pentru a stabili dacă sunt necesare amendamente legislative, în prezent autoritățile poartă discuții multilaterale. De îndată ce acest aspect este determinat la nivel național, Comitetul de Miniștri va fi informat despre aceasta.”

61. La cea de-a 1120-a întâlnire ce a avut loc la 13 și 14 septembrie 2011, Comitetul de Miniștri a luat act de planul de acțiune și a solicitat Ucrainei să fie informat cu progresul implementării acestuia. Până în prezent, nu s-a încheiat supravegherea executării hotărârii de către Comitetul de Miniștri în temeiul art. 46 § 2 din Convenție.

În drept

I. Sfera de aplicare a cauzei

62. Curtea constată că, după comunicarea cauzei Guvernului pârât, reclamantul a formulat noi cereri.

63. Astfel, la 12 martie 2007, reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 7 din Convenție, de faptul că a fost condamnat pe nedrept la închisoare pe viață, afirmând că o asemenea pedeapsă nu ar fi putut fi aplicată în cazul său.

64. În aprilie 2008, reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 34 din Convenție, că în penitenciar nu i s-a permis să păstreze scrisorile originale adresate lui de către Curte. La primirea acestor scrisori, i s-a acordat un termen scurt (aproximativ 10 minute) să le citească în prezența ofițerilor. Ulterior, a putut obține copii ale scrisorilor la cerere, însă de cele mai multe ori după întârzieri de mai mult de o lună. Cum aceste scrisori erau scrise în limba engleză, limbă pe care reclamantul nu o cunoștea, personalul penitenciarului nu i-a oferit nici o traducere sau explicație.

65. De asemenea, în 2011, reclamantul s-a plâns de faptul că, în perioada 12-21 august, a fost transferat temporar într-un centru de detenție în Vinnytsya, unde condițiile de detenție erau degradante. Astfel, reclamantul a fost ținut într-o celulă întunecată, umedă și rece și i-au fost interzise plimbările zilnice.

66. Curtea consideră că noile susțineri ale reclamantului nu reprezintă o elaborare a plângerilor sale inițiale adresate Curții asupra cărora părțile au prezentat comentarii. Prin urmare, Curtea consideră că nu este necesar ca aceste elemente să fie luate în considerare în contextul prezentei cauze (a se vedea *Piryanik împotriva Ucrainei*, nr. 75788/01, pct. 20, 19 aprilie 2005).

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenție

67. Reclamantul s-a plâns de faptul că a fost torturat de poliție pe durata arestării sale. De asemenea, acesta a reclamat torturarea coinculpaților săi de către poliție în faza cercetării penale. Acesta a invocat art. 3 din Convenție, formulat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

68. Curtea constată că plângerea reclamantului de relele tratamente aplicate coinculpaților săi trebuie respinsă din cauza absenței statutului de victimă, în conformitate cu art. 34 din Convenție.

69. În ceea ce privește plângerea reclamantului că a fost torturat de către poliție la 12 aprilie 1998, Curtea reține că reclamantul a acționat la nivel intern să aducă această problemă în atenția autorităților naționale. Reclamantul a urmărit acest aspect pe durata procesului său, iar faptul că plângerea sa a fost respinsă de procurori la 21 august 1998 și la 25 ianuarie 1999 nu a oprit instanțele interne să o examineze în timpul procesului (supra, pct. 30 și 39). În aceste împrejurări, reclamantul a așteptat ca procesul să se încheie pentru a adresa plângerea Curții și, prin urmare, a respectat termenul de șase luni prevăzut în art. 35 § 1 din Convenție [*Kaverzin împotriva Ucrainei*, nr. 23893/03, pct. 99, 15 mai 2012 (nedefinitivă)].

70. Curtea mai reține că plângerea reclamantului privind actele de tortură de către poliție la 12 aprilie 1998 nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. De asemenea, constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

71. Reclamantul s-a plâns de faptul că a fost bătut de poliție în timpul arestului. Reclamantul a insistat că nu s-a opus arestării și că nu a încercat să evadeze. Reclamantul a declarat că i-au fost aplicate rele tratamente și după ce și-a pierdut cunoștința (supra, pct. 7) și, drept urmare, a suferit leziuni grave.

72. Guvernul a declarat că, la 12 aprilie 1998, împotriva reclamantului a fost folosită forța pentru că acesta a refuzat să se conformeze ordinelor poliției. În consecință, agenții de poliție au folosit tehnici de confruntare nearmată împotriva reclamantului și, ulterior, l-au imobilizat cu cătușe.

73. Conform Guvernului, reclamantul nu a demonstrat că agenții de poliție au folosit forța în mod excesiv sau nelegal. De asemenea, susține că nu există nicio dovadă a faptului că reclamantul a fost torturat sau supus unui tratament inuman.

74. Guvernul a susținut că folosirea forței de către poliție împotriva reclamantului nu a atins nici nivelul minim de gravitate pentru a putea fi considerată tratament inuman sau degradant în sensul art. 3 din Convenție.

75. În continuare, a declarat că plângerile reclamantului privind tortura au fost examinate în mod corespunzător de parchet și de instanțe, iar aceștia nu au găsit nicio încălcare în acțiunile agenților de poliție.

2. Motivarea Curții

76. Curtea reiterează că art. 3 din Convenție interzice în termeni absoluți tortura, tratamentul inuman și degradant sau pedeapsa. Pentru a intra sub incidența art. 3, relele tratamente trebuie să atingă un minimum de gravitate, evaluare care depinde de toate circumstanțele cauzei, precum durata tratamentului, efectele fizice și/sau psihice ale acestuia

și, în anumite cazuri, sexul, vârsta și starea de sănătate a victimei (a se vedea *Irlanda împotriva Regatului Unit*, hotărârea din 18 ianuarie 1978, pct. 162, seria A nr. 25).

77. Curtea reiterează, de asemenea, faptul că, în evaluarea probelor în urma invocării unei încălcări a art. 3 din Convenție, trebuie aplicat standardul probei „dincolo de orice îndoială rezonabilă” [*Irlanda împotriva Regatului Unit*, citată anterior, pct. 161, și *Avșar împotriva Turciei*, nr. 25657/94, pct. 282, CEDO 2001-VII (extrase)]. Astfel de probe pot rezulta, totuși, din coexistența unor inferențe suficient de puternice, clare și concordante, sau a unor prezumții faptice similare irefutabile [*Labita împotriva Italiei*(MC) nr. 26772/95, pct. 121, CEDO 2000-IV). În cazul în care evenimentele în cauză sunt cunoscute, în întregime sau într-o mare măsură, exclusiv de către autorități, precum în cazul persoanelor reținute sau arestate, vor exista prezumții faptice puternice privind leziunile survenite în cursul acestei detenții. Într-adevăr, sarcina probei poate fi considerată ca o obligație a autorităților pentru a oferi o explicație satisfăcătoare și convingătoare [a se vedea *Ribitsch împotriva Austriei*, 4 decembrie 1995, pct. 34, Seria A, nr. 336, și *Salman împotriva Turciei* (MC), nr. 21986/93, pct. 100, CEDO 2000-VII].

78. Referindu-se la circumstanțele prezentei spețe, Curtea consideră că, deși nu există nicio probă medicală care să susțină acuzațiile reclamantului privind faptul că obrazul său a fost străpuns sau că degetele sau coastele sale au fost fracturate, reclamantul a suferit alte leziuni care au fost notate în fișa medicală în ziua în care a fost arestat (supra, pct. 10). Acele leziuni au fost atât de grave încât pot constitui rele tratamente în sensul art. 3 din Convenție (a se vedea, spre exemplu, *Spinov împotriva Ucrainei*, nr. 34331/03, pct. 46, 27 noiembrie 2008).

79. În continuare, Curtea constată că părțile sunt de acord asupra faptului că leziunile au survenit în timpul în care reclamantul a fost reținut de către poliție. Totuși, în timp ce Guvernul a susținut că reclamantul a fost rănit din cauza utilizării legitime a forței pentru a fi arestat, acesta a susținut că a fost torturat în mod intenționat de către poliție.

80. În acest context, Curtea observă că argumentul Guvernului este bazat pe concluziile autorităților interne care au soluționat plângerile reclamantului privind relele tratamente (supra, pct. 14, 15, 30 și 39). Acele concluzii sunt totuși lipsite de detalii importante și fundamentare relevantă. Astfel, acestea nu conțin explicații concludente privind natura exactă și gradul de forță folosită împotriva reclamantului. Nici declarațiile scrise ale agenților de poliție, pe care parchetul și instanțele și-au bazat raționamentul, nu oferă astfel de explicații. Acestea sunt exprimate prin referințe vagi și confuze la faptul că reclamantul „s-a opus arestării, folosind forța fizică”, precum și la faptul că ofițerii au folosit „tehnici de confruntare nearmată” (supra, pct. 8). În consecință, Curtea respinge argumentul Guvernului că recurgerea la forța fizică de către poliție a fost necesară ca urmare a comportamentului nejustificat al reclamantului.

81. În continuare, Curtea constată că nici autoritățile interne și nici Guvernul nu au încercat să adreseze sau să conteste, cu observații pertinente, argumentele detaliate ale reclamantului privind relele tratamente aplicate de către poliție. În această privință, Curtea consideră că este important faptul că argumentele reclamantului privind originea unor umflături de pe degetele sale nu au fost deloc luate în considerare.

82. Având în vedere probele medicale relevante și argumentele părților în prezenta cauză, Curtea concluzionează că reclamantul a suferit rele tratamente în ziua arestării sale.

Totuși, Curtea nu consideră că acest lucru echivalează cu tortura. Chiar dacă agenții de poliție au folosit o forță disproporționată pentru a-l aresta pe reclamant, nu s-a stabilit sau nu s-a argumentat convingător faptul că aceștia au intenționat să aplice o pedepsească sau doar să intimideze.

83. Prin urmare, Curtea reține că a fost încălcat art. 3 din Convenție prin faptul că reclamantul a fost supus unui tratament inuman și degradant de către poliție.

III. Cu privire la caracterul neechitabil al procesului penal împotriva reclamantului

84. Reclamantul a susținut că este nevinovat, iar condamnarea sa a fost bazată pe evaluarea incorectă a faptelor și probelor. În special, reclamantul a susținut că instanțele nu ar fi trebuit să admită declarațiile coinculpărilor date în faza de cercetare penală, pretinzând că acestea au fost obținute sub presiunea fizică și psihică ale poliției.

85. De asemenea, reclamantul a susținut că nu a fost conștient de natura și cauza acuzației aduse împotriva sa și a pretins că autoritățile au refuzat să îi acorde asistență juridică în faza de cercetare penală. În continuare, acesta s-a plâns de faptul că nu i s-a permis avocatului său să examineze dosarul sau să se întâlnească pentru a pregăti recursul în numele lui.

85. A invocat art. 6 § 1 și 3 lit. a)-d), art. 13 și art. 17 din Convenție și art. 2 din Protocolul nr. 7. Curtea consideră că plângerile reclamantului trebuie să fie examinate în cadrul art. 6 § 1 și 3 lit. a)-(c) din Convenție, ale cărui dispoziții relevante sunt formulate după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

Orice persoană acuzată de o infracțiune are următoarele garanții minime::

(a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

(b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

(c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;”

86. Guvernul a contestat argumentele reclamantului, afirmând, în special, că dreptul la apărare al reclamantului a fost asigurat la nivel intern.

87. Cu titlu introductiv, Curtea constată că unele din capetele de cerere ale reclamantului, în temeiul art. 6 din Convenție, nu au fost formulate, într-un mod clar și corespunzător, în fața autorităților interne. Curtea se referă, în special, la faptul că organele de cercetare penală nu l-au informat pe reclamant de natura și cauza acuzației împotriva sa, precum și la refuzul acestora de a îi acorda asistență juridică în faza cercetării penale. Declarația reclamantului din recurs, în sensul că prima instanță nu a examinat că „(inculpărilor) nu li s-a dat posibilitatea să aibă și să se întâlnească cu un avocat înainte de primul interogatoriu” nu a fost susținută de nici un detaliu sau argument și, astfel, nu a reprezentat o acuzație gravă care trebuia să fie adresată în mod specific către Curtea Supremă. În aceste condiții, Curtea ar putea să nu fie sesizată să soluționeze plângerile pe fond și, mai ales, să își asume rolul unei instanțe interne.

88. În orice caz, Curtea consideră că aceste capete de cerere sunt nejustificate. În special, reclamantul a fost informat în mod corespunzător de acuzațiile asupra sa (supra, pct. 16). Deși reclamantul a pretins că dl. B. nu a fost prezent în timpul interogatoriului acestuia în arestul SIZO (supra, pct. 18), Curtea observă că Guvernul a oferit suficiente dovezi pentru a respinge acuzația reclamantului (supra, pct. 16, 17 și 20). În continuare, Curtea observă că reclamantul nu a demonstrat că dificultățile pe care le-ar fi avut în comunicarea sa cu avocatul pe durata cercetării penale ar trebui să fie imputabile autorităților și nu chiar reclamantului sau avocatului acestuia.

90. De asemenea, Curtea observă că susținerea reclamantului că nu a putut să comunice cu nimeni în afara SIZO nu este susținută de nicio probă. De asemenea, nu există nicio indicație că această problemă a fost ridicată în atenția autorităților interne.

89. În ceea ce privește plângerea reclamantului legată de refuzul instanței de a îi permite dlui Br. să examineze dosarul și să se întâlnească cu reclamantul pentru a pregăti recursul, Curtea observă că această problemă a fost prezentată în detaliu de către Curtea de

Apel Cerkasî. Explicând poziția sa în această problemă, instanța s-a referit la condițiile specifice care l-au oprit pe dl. Br. să ia parte la procedură, inclusiv faptul că a dorit să reprezinte doi coinculpați care au adus argumente contradictorii asupra faptelor. Având în vedere faptul că reclamantul nu a contestat acuratețea informației, Curtea nu consideră că limitarea dreptului său de a alege un avocat pentru acest motiv a fost disproporționată sau contrară garanțiilor art. 6 § 3 lit. c) din Convenție.

90. Cum Curtea Supremă a permis, în cele din urmă, dlui Br. să participe la ședința de judecată ca reprezentant al reclamantului (dar nu ca reprezentant al coinculpaților săi), acest fapt nu pune la îndoială poziția Curții de Apel Cerkasî în această problemă (supra, pct. 91). Reclamantul nu a reușit să precizeze când s-a luat decizia ca dl. Br. să participe sau care au fost motivele care au dus la această decizie. În orice caz, Curtea constată că reclamantului nu i s-a încălcat dreptul de a i se acorda asistență juridică, înainte de ședința Curții Supreme, de la dl. Br., avocatul care a participat la cercetarea penală și la proces și care a avut acces deplin la dosar.

91. În concluzie, Curtea consideră că reclamantul a beneficiat de numeroase posibilități pentru a își pregăti și formula argumentele pentru apărarea sa pe durata procesului, atât în primă instanță cât și în recurs, dar și de a beneficia de asistența juridică oferită de dl. B. Reclamantul nu a dovedit că argumentele sale nu au fost soluționate sau că pretinsa încălcare a drepturilor sale procedurale sau pretinsele erori de drept sau de fapt de către instanțe au fost de natură să afecteze echitatea procesului în temeiul art. 6 din Convenție. Nici unul din elementele de la dosar nu permite Curții să nu fie de acord cu concluziile instanței, și anume că acuzațiile de rele tratamente ale reclamantului și ale coinculpaților săi din faza cercetării penale au fost nejustificate.

92. În lumina celor menționate anterior, Curtea concluzionează că această parte a cererii este în mod vădit nefondată și ar trebui să fie respinsă în temeiul art. 35 § 3 lit. a) și 4 din Convenție.

IV. Cu privire la pretinsa ingerință în dreptul reclamantului la recurs individual

93. Reclamantul s-a plâns de faptul că autoritățile nu i-au asigurat copii ale documentelor aflate la dosar pe care acesta a dorit să le prezinte Curții pentru a își fundamenta cererea. De asemenea, reclamantul s-a plâns că autoritățile i-au blocat corespondența cu instanța. Acesta a invocat art. 34 din Convenție, care prevede:

„Curtea poate primi cereri de la orice persoană, organizație non-guvernamentală sau grup de indivizi ce susțin că sunt victime ale unei încălcări a drepturilor prevăzute în Convenție sau de protocoalele sale de către una din înaltele părți contractante. Înaltele părți contractante se angajează să nu împiedice în nici un fel exercitarea efectivă a acestui drept.”

94. Curtea constată că capetele de cerere ale reclamantului întemeiate pe art. 34 din Convenție au în vedere, în principal, 2 probleme diferite. Și anume, pretinsul refuz de a asigura reclamantului copii ale documentelor aflate la dosar necesare pentru susținerea plângerii și pretinsa blocare a corespondenței adresate Curții.

Curtea va soluționa aceste probleme separat

Refuzul de a asigura reclamantului copii ale documentelor necesare pentru susținerea plângerii

1. Argumentele părților

95. Guvernul a susținut că capătul de cerere privește refuzul autorităților de a face fotocopii la anumite documente pentru reclamant, pe cheltuiala lor, și nu refuzul accesului acestuia la asemenea documente. În acest context, Guvernul a constatat că normele interne nu

inclus și obligația autorităților de a oferi gratuit prizonierilor fotocopii ale documentelor din dosar. În opinia Guvernului, o asemenea obligație ar fi o povară nejustificată pentru autorități, având în vedere, în special, volumul foarte mare de materiale de caz. De asemenea, autoritățile au susținut că limitarea în cauză constituie un element de suferință inevitabilă, aceasta fiind inerentă caracterului legal al detenției.

96. De asemenea, Guvernul a constatat că reclamantul și avocatul care l-a reprezentat în procedurile interne a avut acces deplin la dosar în timpul procedurilor respective, precum și că aceștia puteau face copii, pe cheltuială proprie, la documentele relevante și necesare cererii ulterioare adresată Curții. După încheierea procedurilor interne, reclamantul ar fi putut să solicite avocatului sau rudelor lui să obțină copii ale documentelor necesare cererii.

97. De asemenea, Guvernul a constatat că personalul penitenciarului în care reclamantul a fost închis i-a copiat anumite documente.

98. Conform Guvernului, faptul că reclamantul a adresat cererea Curții confirmă că autoritățile nu i-au încălcat dreptul la recurs individual.

99. Reclamantul a contestat argumentele Guvernului și a insistat că i s-a interzis accesul la documentele aflate la dosar. Chiar dacă personalul penitenciarului i-a fotocopiat scrisorile primite de la Curte, aceștia nu l-au ajutat să obțină copii ale documentelor aflate la dosar. Reclamantul a mai susținut că, în ciuda faptului că a cerut autorităților să facă copii documentelor pe cheltuiala sa, cererea sa a fost refuzată. Acesta consideră că refuzul a fost legat de faptul că i s-a permis să păstreze doar copii ale hotărârilor pronunțate în primă instanță și în recurs (supra, pct. 59).

100. De asemenea, reclamantul a afirmat că, atunci când studia materialele în timpul procesului, nu a considerat că este necesar să facă copii documentelor, crezând că instanțele îl vor găsi nevinovat.

2. Motivarea Curții

101. Curtea observă că această parte a plângerii privește o problemă similară ingerinței în dreptul reclamantului la recurs individual, cu privire la care s-a pronunțat în câteva cauze împotriva Ucrainei. Spre exemplu, în *Naydyon* (citată anterior, pct. 64-69), Curtea a constatat încălcarea art. 34 din Convenție, reținând faptul că autoritățile nu i-au asigurat reclamantului, care era dependent de ele (fiind deținut și neavând avocat), copii ale documentelor de care avea nevoie pentru a își fundamenta cererea adresată Curții.

102. Principala diferență dintre cauza de față și *Naydyon* este că, în primul caz, reclamantul a păstrat legătura cu o rudă, fratele lui, care avea permisiunea și uneori îl ajuta pe reclamant să comunice cu instanța (supra, pct. 55 și *Naydyon*, citată anterior). Totuși, Curtea nu consideră că acest element ar putea forma temeiul pentru o concluzie diferită cu privire la respectarea de către Ucraina a art. 34 din Convenție.

103. Deși Guvernul a susținut că rudele reclamantului ar fi putut să îl ajute în obținerea copiilor documentelor de care avea nevoie, nu a explicat procedura pe care reclamantul și, de exemplu, fratele lui ar fi trebuit să o urmeze pentru ca acesta din urmă să aibă acces la dosarul reclamantului. În această privință, Curtea reține situația într-o altă cauză împotriva Ucrainei, unde mamei unui prizonier nu i s-a permis să facă copii documentelor din dosarul păstrat de către o instanță locală (a se vedea *Tretyakov împotriva Ucrainei*, nr. 16698/05, pct. 84, 29 septembrie 2011).

104. Este adevărat că, în cauza *Tretyakov*, Curtea a constatat că Ucraina și-a respectat obligațiile în temeiul art. 34 din Convenție, în special, în ceea ce privește faptul că i-a permis reclamantului să obțină copii ale documentelor pe care a dorit să le prezinte în sprijinul cererii sale. Cu toate acestea, în cauza respectivă, după ce reclamantul a adresat cererea Curții, a avut acces deplin la materialele de caz; la momentul respectiv, procesul penal fiind în curs, acestuia nu i s-a refuzat dreptul de a le transcrie de mână și, astfel, a putut să prezinte instanței

toate documentele pe care le-a considerat relevante. Plângerea lui a privit, în special, refuzul instanței de a îi permite să le fotocopieze (*Tretyakov*, citată anterior, pct. 85).

105. În cauza de față, reclamantul a formulat cererea după încheierea completă a procesului. Similar situației reclamantului din cauza *Naydyon*, lui i s-a refuzat accesul la dosar și nu a putut să facă copii documentelor, nici să le transcrie de mână și nici prin alte mijloace (*Naydyon*, citată anterior, pct. 65). În aceste condiții și având în vedere argumentele reclamantului, Curtea nu este de acord cu Guvernul în ceea ce privește faptul că plângerea este direcționată doar împotriva refuzului autorităților de a îi permite să fotocopieze anumite documente gratuit.

106. În ceea ce privește susținerea Guvernului că reclamantul ar fi putut să facă copii documentelor necesare cererii lui înainte de încheierea procedurii interne, Curtea constată că a respins deja un argument similar în *Naydyon* (*Naydyon*, citată anterior, pct. 59 și 67) și că nu există niciun motiv pentru a nu lua în considerare, în speța de față, această concluzie.

107. Contrar susținerilor Guvernului (supra, pct. 100), faptul că prezenta cerere a ajuns la Curte nu exclude posibilitatea unei ingerințe în dreptul reclamantului la recurs individual (*Naydyon*, citată anterior, pct. 68).

108. În lumina celor menționate anterior, Curtea concluzionează că Ucraina nu și-a îndeplinit obligațiile în temeiul art. 34 din Convenție de a asigura toate facilitățile necesare pentru ca cererea reclamantului să poată fi examinată corespunzător și efectiv de către Curte.

B. Cu privire la pretinsa ingerință în corespondența reclamantului adresată Curții

109. Guvernul a susținut că reclamantul nu a formulat o plângere unui procuror însărcinat cu supravegherea executării pedepselor pentru a denunța ingerința în corespondența adresată Curții. Astfel, se poate considera că reclamantul nu a epuizat căile de atac interne în ceea ce privește această parte a cererii.

110. De asemenea, Guvernul a negat orice ingerință în corespondența reclamantului adresată Curții.

111. Reclamantul contestă susținerile Guvernului.

112. În ceea ce privește excepția de neepuizare a căilor de atac, Curtea reiterează că o plângere întemeiată pe art. 34 din Convenție este de natură procedurală și, prin urmare, nu ridică o problemă de admisibilitate în cadrul Convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Puzan împotriva Ucrainei*, nr. 51243/08, pct. 49, 18 februarie 2010).

113. Referindu-se la fondul plângerii reclamantului, Curtea constată că nu este exclus faptul că scrisorile trimise Curții în mai și iulie 2007 au fost pierdute din cauza unei erori tehnice la momentul expedierii sau recepționării. În orice caz, Curtea consideră că nu există un temei factual suficient pentru a concluziona că autoritățile ucrainene au oprit în mod deliberat scrisorile reclamantului sau nu au asigurat expedierea lor [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Juhas Đurić împotriva Serbiei*, nr. 48155/06, pct. 75-76, 7 iunie 2011 (nedefinitivă) și *Orlov împotriva Rusiei*, nr. 29652/04, pct. 120-21, 21 iunie 2011; a se vedea, pentru comparație și contrast, de exemplu, *Nurmagomedov împotriva Rusiei*, nr. nr. 30138/02, pct. 57-62, 1 iunie 2007, și *Buldakov împotriva Rusiei*, nr. 23294/05, pct. 48-50, 19 iulie 2011].

114. În consecință, Curtea consideră că statul pârât nu și-a respectat obligațiile în temeiul art. 34 din Convenție cu privire la expedierea scrisorilor reclamantului adresate Curții.

IV. Cu privire la aplicarea art. 46 din Convenție

115. Art. 46 din Convenție prevede:

„1. Înaltele părți contractante se angajează să se bazeze pe hotărârea finală a Curții în oricare caz din care fac parte.

Hotărârea finală a Curții ar trebui să fie transmisă Comitetului de Miniștri care ar trebui să supravegheze executarea ei.

116. Curtea reiterează că art. 46 din Convenție, astfel cum este interpretat în lumina art. 1, impune statului pârât o obligație legală de a implementa, sub supravegherea Comitetului de Miniștri, măsuri generale și/sau individuale corespunzătoare pentru a garanta dreptul a cărui încălcare a fost constatată de către Curte. Asemenea măsuri trebuie să fie luate cu privire la alte persoane aflate în situația reclamantului, în special rezolvând problemele care au dus la constatările Curții [a se vedea *Scozzari și Giunta împotriva Italiei* (MC), nr. 39221/98 și 41963/98, pct. 249, CEDO 2000-VIII].

117. Pentru a facilita executarea rapidă și efectivă a hotărârilor care constată încălcarea Convenției și a asista statul pârât pentru a-și îndeplini obligațiile în temeiul art. 46, Curtea trebuie să indice, cât mai precis, ceea ce consideră a fi problema care a dus la constatările Curții. Dacă problema are un caracter sistemic și a generat sau poate genera numeroase cereri, Curtea poate fi obligată să identifice sursa acestei probleme [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Broniowski împotriva Poloniei* (MC), nr. 31443/96, pct. 189-194, CEDO 2004-V; *Hutten-Czapska împotriva Poloniei* (MC), nr. 35014/97, pct. 232, CEDO 2006-VIII; *Greens și M.T împotriva Regatului Unit*, nr. 60041/08 și 60054/08, pct. 107, CEDO 2010 (extrase); cu privire la Ucraina, *Yuriy Nikolayevich Ivanov împotriva Ucrainei*, nr. 40450/04, pct. 80, 15 octombrie 2009; *Kharchenko împotriva Ucrainei*, nr. 40107/02, pct. 101, 10 februarie 2011; *Balitskiy împotriva Ucrainei*, nr. 12793/03, pct. 54, 3 noiembrie 2011].

118. Curtea reține că o parte a prezentei cauze privește o problemă sistemică ce necesită implementarea unor măsuri cu caracter general.

119. În special, speța de față este a doua cauză, după *Naydyon* (citată anterior), în care Curtea a constatat o încălcare a art. 34 din Convenție pentru că reclamantului, un prizonier ce depindea de autorități, nu i s-a permis accesul efectiv la documentele de care avea nevoie pentru a își fundamenta cererea adresată Curții. Plângeri similare de ingerință în dreptul la recurs individual au fost exprimate într-o serie de alte cauze împotriva Ucrainei, acestea fiind în prezent pe rolul Curții. Din acestea, douăzeci și trei de cauze au fost comunicate Guvernului.

120. Prin urmare, Curtea concluzionează că această problemă nu a fost nici rezultatul unui incident izolat, dar nici atribuită unei anumite conjuncturi într-un caz particular [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Broniowski împotriva Poloniei* (MC), nr. 31443/96, pct. 189, CEDO 2004-V].

121. Având în vedere constatările întemeiate pe art. 34 din Convenție din speța de față, precum și în *Naydyon* (supra, pct. 110, și *Naydyon*, citată anterior), Curtea consideră că problema a rezultat din absența unei proceduri clare și specifice ce permitea deținuților să obțină copii ale documentelor aflate la dosar, fie să le facă copii ei înșiși, prin transcriere sau folosind echipament relevant, fie să le facă copii autoritățile pentru ei. Deși au existat norme interne ce permiteau accesul publicului la documentele păstrate de autorități, inclusiv actele aflate la dosar, autoritățile naționale judiciare nu au considerat că este obligația lor faptul de a asista deținuții, având în vedere situația lor specifică de a obține astfel de copii. De asemenea, nu există nici o informație legată de faptul că autoritățile penitenciarelor, care aveau o asemenea obligație conform normelor interne, au respectat-o în mod corespunzător.

122. De asemenea, Curtea reține că încă nu s-a încheiat supravegherea executării hotărârii *Naydyon* de către Comitetul de Miniștri, în temeiul art. 46 § 2 din Convenție (supra, pct. 61). Astfel, constată că problema a rămas nerezolvată.

123. Fiind conștientă de importanța dreptului de recurs individual prevăzut la art. 34 pentru desfășurarea efectivă a sistemului de supraveghere stabilit de Convenție, Curtea consideră că statul pârât ar trebui să ia măsuri legislative și administrative adecvate fără întârziere pentru a asigura accesul efectiv la documentele necesare al persoanelor private de libertate pentru fundamentarea plângerilor adresate Curții.

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

124. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciu

125. Reclamantul a solicitat 2 000 000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material și moral.

126. Guvernul nu a făcut comentarii cu privire la acest aspect.

127. Curtea nu a identificat nicio legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins și, prin urmare, respinge cererea sub acest aspect. Pe de altă parte, acordă reclamantului 12 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

128. Reclamantul nu a depus nicio cerere pentru cheltuielile de judecată. În consecință, Curtea consideră că nu este necesar să acorde reclamantului o sumă în această privință.

C. Dobânzi moratorii

129. Curtea consideră necesar ca rata dobânzii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive, Curtea

1. *Declară*, în unanimitate, admisibil capătul de cerere al reclamantului supunerea la tortură de către poliție la 12 aprilie 1998 și inadmisibil capătul de cerere privind relele tratamente aplicate coînculpaților săi.

2. *Declară*, cu majoritate, inadmisibil capătul de cerere privind un proces inechitabil împotriva reclamantului.

3. *Hotărăște*, în unanimitate, că s-a încălcat art. 3 din Convenție în ceea ce privește faptul că reclamantul a fost supus unui tratament inuman și degradant de către poliție.

4. *Hotărăște*, în unanimitate, că Ucraina nu și-a respectat obligațiile în temeiul art. 34 din Convenție în ceea ce privește refuzul autorităților de a îi permite reclamantului de a obține copii ale documentelor necesare adresării cererii către Curte.

5. *Hotărăște*, în unanimitate, că Ucraina nu și-a respectat obligațiile în temeiul art. 34 din Convenție în ceea ce privește expedierea scrisorilor reclamantului adresate Curții.

6. *Hotărăște*, în unanimitate,

(a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânării definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 12 000 EUR (douăsprezece mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciu moral, care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;

(b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

7. *Respinge*, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris la 26 iulie 2012, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Stephen Phillips
Grefier adjunct

Dean
Președinte

Spielmann